

Crina MUREȘAN:

*„Simt, când sunt pe scenă,
că realitatea, lumea dispare”*

Tamara Susoi: *Cum ai ajuns, după pregătiri la matematică și economie (pentru examenul la ASE), să dai la actorie?*

Crina Mureșan: Dintr-o întâmplare. Tatăl meu a văzut la televizor finalul unui interviu cu Victor Rebengiuc, care îndemna tinerii să vină să dea la teatru, că nu sunt candidați. Mult mai târziu am aflat că era vorba despre Secția Păpuși și marionete. Fiind primul an după Revoluție, încă mai erau puhoai de candidați la teatru. Se reorganizase sistemul, iar examenul se dădea în toamnă. Eu picasem deja, pentru a treia oară, la ASE în Cluj, în vară, prima sub linie. Universitatea fiind mai mică, în Cluj concurența era mult mai mare decât în București. Și se intra cu note foarte mari. La București aș fi intrat din primul an. Așa era la modă pe vremea lui Ceaușescu, să faci ASE-ul, îți asigura o meserie bună, bănoasă, un loc de muncă. Toate fetele dădeau la ASE și la Medicină. E adevărat că aveam în familie un văr, în casa căruia am stat din clasa a V-a, care încercase cinci ani la rând, până a reușit să intre, la actorie – Mircea Anca. Eram într-un oarecare contact cu teatrul, iar el tot glumea – „las' că te fac eu actriță”; dar eu nu îl luam în serios: „asta e meserie?”. Tata m-a încurajat să încerc, deși nu mai era decât o săptămână până la examen. Când am ajuns în București, vărul meu a început să râdă cu lacrimi, pentru că nu se aștepta să dau la actorie. În timpul rămas nu am putut decât să învăț textele din repertoriu. Am trecut de eliminatorii, dar n-am intrat. Mama a fost pur și simplu disperată când am luat hotărârea să nu mă mai pregătesc pentru ASE și să dau la actorie în anul următor. Pe atunci lucram, eram impiegat de mișcare la o autobază, și printre foi de parcurs stăteam cu manualul de limba română și repetam monoloagele. Pe de o parte o înțelegeam pe mama, care ne spunea că „suntem nebuni, după ce Mircea a încercat de cinci ori, iar eu pierdusem trei ani de ASE, nu o să intru niciodată”. Erau încă puține locuri, dar am intrat. De atunci am început să cred că totul ține de destin. Nimic altceva nu contează. Sunt oameni care au intrat primii la facultate și care s-au lăsat, chiar mari actori care au plecat de aici și nu au mai făcut nimic după aceea.

T.S.: *Iar după ce ai intrat, ce a rămas important din anii facultății?*

C.M.: Singurul lucru important și pentru care îi rămân recunoscătoare Sandei Manu, este faptul că m-a trimis la audiție la Alexandru Tocilescu, care se reîntorsese în țară și căuta o actriță pentru *Antigona*. Eram în anul II și am obținut rolul. Sanda Manu a fost astfel, ca o mână a destinului, din nou, a vieții mele personale chiar.

T.S.: *Și au trecut peste zece ani de la terminarea facultății.*

C.M.: În acest timp s-au întâmplat și nu s-au întâmplat foarte multe lucruri. Ca oricărui actor, și mie mi-ar fi plăcut să mi se întâmple mai bine și mai

Foto: Pascal Pamfil

În rolul Elizaveta Bam.

frumos. Presupun că a fost și o perioadă în viața teatrală românească în care lucrurile s-au dispersat și s-au adunat – și tot așa. Fiecare își căuta drumul, matca, echilibrul. Eu așa am perceput perioada asta, cu o lume frământată. Pe vremea lui Ceaușescu era un alt sistem. Teatrele de repertoriu erau mai așezate. Se făceau mult mai multe filme. Actorii deveneau cunoscuți în felul acesta. Se făcea enorm de mult teatru de televiziune. Îmi amintesc că pe marii actori eu îi știam din piesele de televiziune, pe care le urmăream de fiecare dată. Așteptam cu sufletul la gură să vină ziua de luni, când se transmiteau să mă uit la George Constantin, la Gina Patrichi, Mariana Buruiană și mulți alții. Mă uitam la Valeria Seciu, pe care o adoram, care era și actrița preferată a tatălui meu. Eram mică și îi priveam fascinată, ca pe niște ființe extraterestre. Îmi spuneam că eu nu aș fi în stare niciodată să fac ce reușesc ei. Mi se părea atât de greu, imposibil!

T.S.: *Iar acum, cum privești meseria asta?*

C.M.: Pentru că nu mi-am dorit de la început meseria asta și m-am îndrăgostit de ea pe parcurs, asta mi-a dat înțelepciunea de a crede că dacă ceva trebuie să se întâmple se întâmplă, și asta mă scutește și mă apără de suferința de a nu fi făcut un anumit lucru. Pentru că suferi dacă nu joci. Dacă intri în lumea asta și, mai ales, dacă iei parte la ea, te îndrăgostești fără scăpare. Are o fascinație extraordinară. Dar nedorindu-mi, nu am visat să joc un anumit rol. Din cauza asta nici nu știu să cer roluri. Cred că lucrurile se vor întâmpla astfel încât, dacă un ceva trebuie să fie al meu, al meu o să fie. Spun cu toată convingerea că oricât te zbați și te lupți, te duci doi pași la stânga, doi pași la dreapta. Dar atât, mai mult nu reușești să te abați de la drumul care ți-e croit. Când ți se pun cu pipeta „picăturile“ care îți constituie ființa, dacă nu ai o anumită picătură, înseamnă că în drumul tău nu ai nevoie de ea. Sau dacă ți s-a pus mai multă frumusețe, gingășie, farmec, talent e tocmai ca să o iei pe un anumit drum. Esențial este să te lupți cu tine, să te depășești, să fii mai bun, mai profesionist, în nici un caz nu are rost să te zbați inutil.

T.S.: *Și iată că în ultimul an ți s-a dat să repeți, aproape în același timp, în două spectacole – „joi.megaJoy“ la Teatrul Odeon și „Elizaveta Bam“ la Teatrul Bulandra. Ce îi apropie și ce îi diferențiază ca stil de lucru pe Radu Afrim și Alexandru Tocilescu?*

C.M.: Amândoi știu exact ce nu vor. Iar dacă au o idee, o credință, un țel, se bat cu tot ce e în jur, nimic nu îi abate în urmărirea acestui scop. Au un crez și o hotărâre când vor să facă ceva. Sunt, în același timp, receptivi la părerile celor din jur, dacă acestea converg către ceea ce își doresc ei. Radu însă poate abandona actorul, și face un artificiu pentru a-și termina spectacolul. Este foarte talentat, dar încă nu are răbdare. Tocilescu îți găsește o soluție ca să ajungi unde trebuie. Amândoi au instinctul oamenilor talentați. Chiar dacă s-ar putea ca la început să nu îți dai seama de ce vor un anumit lucru, după aceea se dovedește că este esențial, că le subliniază ideea regizorală foarte bine.

T.S.: *Elizaveta Bam este cel mai recent rol al tău. Ce te-a făcut să îl îndrăgești atât de mult?*

C.M.: M-a atras de la început propunerea lui Alexandru Tocilescu de a face piesa cântată, ca să fie mai accesibilă, dar și mai bogată, ca posibilitate de

exprimare și expresie. Am descoperit în personaj ceva, ce îmi este și mie propriu într-un fel, un soi de inocență pe care o transformă într-un scut împotriva răului, a urâtului din jur. Chiar dacă îl observă, îl știe, îl vede, are puterea de a evada. Așa cum fac și copiii când sunt certați și evadează în imaginar ca să scape de agresiunea din real. În opinia mea, despre asta este vorba și în spectacol. Ceilalți, probabil, îți vor spune altceva. Pentru că fiecare percepe și rolul și întregul, și mesajul piesei în felul lui. Piesa începe și se termină în același fel, cu aceleași cuvinte. Este ca un cerc. Începe cu un pericol real care o paște pe eroină, dar pe care cu inocența, frumusețea, puterea ei de a crede în viață, tânără fiind, îl refuză. E ca atunci când îți creezi singur povești, la fel ca în vis și în coșmar, dar și în evadarea conștientă, ca în cazul copiilor, într-o realitate de deasupra, în suprarrealism, în care tu, cu toate puterile tale încerci să conturzezi pericolul, să-i faci pe agresori să te iubească, să te îndrăgească, să îi faci să te vadă așa cum ești, și poate se vor gândi că nu merită să-ți facă rău. Toată piesa este o dispersie a realității în milioane de bucățele, în care Elizaveta încearcă, își imaginează tot felul de situații prin care să întârzie momentul fatal, al uciderii. E ca atunci când în clipa morții îți revezi toată viața. Într-o fracțiune de secundă cuprinzi o cantitate de informație uriașă. Piesa înfățișează de fapt această secundă. Din momentul în care cei doi vin, o duc și o omoară. Dilatarea clipei de spaimă este de fapt această piesă, în care încearcă să se apere, să îi transforme pe cei doi, unul să devină un soi de pețitor, iar celălalt un personaj de circ (Directorul cercului). La fel și cu părinții. Cu tatăl are o relație mai apropiată, el este mai cald și mai bun cu ea. Cu mama are o relație mai ciudată. Toate personajele din piesă sunt de fapt reflexia punctului ei de vedere. Din perspectiva personajului meu, tot destinul ei stă sub semnul stelei în cinci colțuri, sângeroase și crude. Frica imaginată de Daniil Harms în acest copil pur, delirul pe care îl creează, toate duc spre o stare de poezie pură. Textul e atât de poetic: „*M-am prăbușit învins acum/ Dar tu, Elizaveta Bam, în casa mea din munți te du/ te-ntinde pe divan*“; „*E o căsuță cu pereți de bârne/ iar în ea o flacăra e aprinsă mereu*“.

Copiii care vin la spectacol sunt foarte cuminiți și se uită cu foarte mare interes. Logica spectacolului este ca a lor. Pe adult se poate să îl deranjeze – că vrea să înțeleagă și nu poate. Suprarrealismul, ca dictéu automat, pare turnat în mintea lui Harms, ca într-o pâlnie. De fapt, cu toții suntem ca niște pâlnii, pe care Dumnezeu le-a plăsmuit în funcție de ce vrea El să treacă prin ele.

La Harms fiecare cuvânt poate semnifica orice, și pentru fiecare altceva. Faptul că îl cântăm e minunat. Asta mi-aș fi dorit. Să am o voce deosebită și să pot cânta. Până acum n-am știut. Am tot spus că am ajuns actriță din întâmplare, dar cred că mi-ar fi plăcut să fiu cântăreață. Suprarrealismul îl simt foarte aproape de suflet, muzica mă încântă, colegii îmi sunt mari actori și toate mă fac să simt, atunci când sunt pe scenă, că realitatea, lumea dispăre. Nu mai contează decât clipa, momentul, jocul, joaca. Perioada de repetiții a fost o enormă bucurie, râdeam foarte mult. Iar spectacolul e ca o oază, mă bucură și de abia îl aștept, cu plăcerea nemăsurată de a-l face al tuturor.